

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE
Hösten 2012
Läroarbuden

**“Har du inget intresse för
profileringen, så skaffa dig det”**
En fallstudie på en idrottsprofilerad förskola

Författare
Malin Reinholdsson
Emma Sjöholm

Handledare
Ingela Friberg

www.hkr.se

”Har du inget intresse i profileringen, så skaffa dig det” En fallstudie på en idrottsprofilerad förskola

Abstract

Denna undersökning är baserad på en fallstudie på en idrottsprofilerad förskola. Metoden vi valde att använda oss av under arbetes gång var fallstudie. Denna fallstudie genomfördes med hjälp av intervjuer med personal, rektor och ansvarig på barn och utbildningsnämnden. Även observationer gjordes. Bakgrunden till studien grundades sig i att vi såg att allt fler förskolor valde att profilera sig. Syftet med undersökningen är att se vad som händer när en rektor initierar och verkställer en profilering på en förskola. Organisationsteori har varit den teoretiska utgångspunkten i denna fallstudie. Resultatet vi kom fram till är att vid en initiering utförd av rektorn utan personalens medverkan tenderar göra arbetet oordnat och personalen osäker. Det kan även bero på en saknad av engagemang kring den valda profileringen från personalens sida.

Ämnesord: Förskola, Profilering, Utvecklingsekologi, Organisationsteori, Initiering, Idrott.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	4
1. 2. Syfte	5
2. Litteraturgenomgång	5
2. 1. Förskolan under 1900- talet.....	5
2. 2. Förskolan från 1990- talet och framåt.....	6
2. 3. Pedagogiska inriktningar.....	6
2. 4. Forskningsöversikt	7
2. 5. Definition och begrepp	8
2. 6. Profilerings.....	8
2. 7. Organisationsteori	10
2. 8. Utvecklingsekologi.....	11
3. Frågeställning	12
4. Metod	12
4.1. Val av metod	12
4.2 . Val av undersökningstekniker	13
4. 3. Urval.....	14
4. 4. Undersökningsgrupp	15
4. 4. Genomförande	15
4.4.1 Intervjustudie.....	16
4.4.2 Observation av miljön på förskolan	16
4.4.2 Enkäter	16
4.4.4 Etiska ställningstaganden	17
5. Resultat.....	18
5. 1. Beskrivning av innemiljö	18
5. 2. Beskrivning av utemiljön	20
5. 3. Beskrivning av veckorutiner	21
5. 4. Förskolans mål och syfte.....	22
5. 5. Intervju sammanfattningar	22
5. 5. 1. Pedagogiskt utbud i verksamheten.....	22
5. 5. 2. Planering av verksamheten.....	23
5. 5. 3. Hur verksamheten förändrats sen profileringen genomfördes	23
5. 5. 4. Pedagogens roll på en profilerad förskola.....	24
5. 5. 5. Arbetsmiljön på en profilerad förskola	25
5. 5. 6. Utbildning.....	25
5. 5. 7. Telefonintervjuer	25
5. 5. 8. Rektor (Rune)	26
5. 5. 9. Intervju med ansvarig (Birgitta) på BuN.....	26
6. Analys ur ett organisationsteoretiskt och utvecklingsekologiskt perspektiv	27
6. 1. Slutsatser	28
7. Diskussion	28
7. 1 Metoddiskussion.....	31
Sammanfattning	32
Referenser.....	33

1. Inledning och bakgrund

Fler och fler förskolor väljer att profilera sig. Exempel på detta kan vara simförskola och idrottsförskola. Andra profileringar som finns är allt från miljöförskola till kristen förskola (Agardh, 1995). Alla förskolor, oavsett om de är profilerade eller ej, måste arbetet baseras på läroplanen Lpfö 98 (Skolverket, 2010). Fagerli, Lillemyr & Søbstad (2001) definierar profilering som det förskolan tycker är det viktigaste att utveckla verksamheten inom.

Som vi ser det följer förskolan samhällets trender vilket vi grundar på att människor idag är medvetna konsumenter som vet vad de vill ha. Det är vår erfarenhet att vilken profilering som väljs beror på vilket intresse föräldrar innehar, eller är det så att förskolan ligger nära hemmet och profileringen är bara ett extra tillskott till verksamheten.

Vill personalen ute på förskolorna profilera sig? Det går idag att läsa ibland annat Norén (2003) att för att utmärka sig bland alla förskolor gäller det att komma med något speciellt som bara går att finna på just den förskolan. Om det inte är personalen som efterfrågar en profilering, vem är det då?

Lindholm (2012) skriver i sin bok att det finns olika anledningar till att en ny förskola eller inriktning uppkommer. Detta kan bero på olika faktorer så som föräldrar påverkan, kollegor som har en egen idé och önskan om en speciell riktning på pedagogiken eller att personal som jobbar på en nedläggningshotad skola väljer att driva den vidare i privat regi.

De flesta förskolor har idag egna hemsidor på Internet, där det går att läsa om deras verksamhet samt vad de arbetar med just nu. Även en eventuell profil eller inriktning presenteras på dessa sidor. Att använda sig av till exempel tidningar och radio för att marknadsföra sin profil börjar också bli mer och mer populärt. För några år sedan var detta

väldigt sällsynt inom barnomsorgen (Lind, 2001). Detta har gjort oss intresserade, då vi undrar vem det är som beslutar om en profilering på en specifik förskola.

1. 2. Syfte

Syftet med denna studie var att undersöka vad som händer med verksamheten när en rektor initierar och verkställer en profilering.

2. Litteraturgenomgång

I följande stycke kommer förskolans historia att belysas, hur olika pedagogiska inriktningar har uppstått. Vidare kommer också ett stycke om hur förskolan under 1990- talet och framåt att belysas. Profileringar och organisationsteori presenteras också. Detta för att påvisa förskolans utveckling mot en profilerad verksamhet.

2. 1. Förskolan under 1900- talet

I mitten på 1900- talet initierade Alva Myrdal, som var aktiv politiker inom social- och skolpolitiken och dessutom riksdagsman, en modernisering av den rådande barnuppfostran utifrån nya forskningsrön (Kvinnohistoriska samlingarna, Göteborgs Universitetsbibliotek, 2002). Verksamheten skulle, enligt Myrdal, bedrivas i ljusa och rymliga lokaler med välutbildad personal. Man skulle ta emot barn mellan två och sju år från alla existerande klasser i samhället. På 1940- talet kommunaliserades barnträdgårdarna, detta för att åstadkomma en bättre kvalitet och en bättre planerad verksamhet (Johansson & Åstedt, 1996)

Under den senare delen av 1960-talet och i början på 1970- talet gjordes ett antal olika utredningar gällande verksamhetens utformning på daghem och lekskolor. En av de större utredningarna leddes av statsrådet Camilla Odhnoff och kom att kallas barnstugeutredningen - SOU 1972:26. Efter denna utredning började personalen att arbeta i arbetslag, barnen delas i grupper efter ålder. Det utarbetades även arbetsplaner för förskolan, dessa gav riktningar att arbeta mot för de anställda (Stenmalm Sjöblom & Johansson, 1992 och Richardson, 2004).

Under 1970-talet ansvarade kommunerna för 96 % av daghemsverksamheten. Anledningen till att man började starta föräldrakooperativ vid denna tid var att det fanns långa köer i barnomsorgen, men, också för att föräldrar ville vara med och påverka och ha ett större inflytande över verksamheten (Johansson & Åstedt, 1996).

2. 2. Förskolan från 1990- talet och framåt

Under 1990- talet präglades stora delar av förskoleverksamheten av olika politiska beslut. Sexårsverksamheten överflyttades till skolan och förskolan fick från 1996 utbildningsdepartementet som huvudman istället för socialdepartementet. Förskolan får även en egen läroplan 1998 där endast mål att sträva mot i verksamheten angavs medan det var upp till pedagogerna att själva bestämma hur dessa skulle uppnås (Lillemyr, 2002).

Enligt Haug (2003) erbjuder dagens förskola en stor mångfald, genom de fleraktiga metoder och arbetssätt som förskollärarna använder sig av.

2. 3. Pedagogiska inriktningar

Grunden till montessoripedagogiken lades av Maria Montessori (1870 – 1952) som arbetade som läkare på en institution för utvecklingsstörda barn. Hennes nyfikenhet väcktes då om dessa barn kunde få en bättre tillvaro med hjälp av pedagogiska medel såsom material utarbetat för dessa barn. Härefter bestämde Maria Montessori att vidareutbilda sig och ägna sitt liv åt pedagogik och undervisning. Hon fick erbjudandet av Eduardo Talamo – en byggmästare och ansvarig för upprustningen av slummen i Rom- att driva Casa dei bambini med barn från slumkvarteren. Detta erbjudande fick hon då dessa barns föräldrar var tvungna till att förvärvsarbeta. Hon fortsatte här att utveckla det vi idag alltså kallar Montessoripedagogiken (Gedin, 1995, Linda Rösstad, 2004).

Waldorfpedagogiken utvecklades efter första världskriget då Rudolf Steiner (1861 – 1925) blev tillfrågad av styrelsen i fabriken Waldorf - Astoria om han kunde tänka sig att driva en skola för barnen vars föräldrar arbetade på fabriken i Tyskland. Steiner såg här en möjlighet att få arbeta utifrån det antroposofiska tankesättet som han var anhängare av. Steiner utbildade

själv de lärare han ville skulle arbeta i hans skola. Dessa lärare var också sedan tidigare förtrogna med det antroposofiska tankesättet (Sjöblom, 1995).

Reggio Emilia-verksamheten statades upp efter andra världskrigets slut av några föräldrar i staden med samma namn. Detta för att de ville ha en ny pedagogik för sina barn som stod för lika rättigheter som vuxna, rätt att utvecklas, respekteras och bli trodda. Loris Malaguzzi, en ung lärare, hörde talas om dessa föräldrar och erbjöd sig att ansluta sig till deras verksamhet. Föräldrar och pedagoger gjorde detta som en revolt mot det de utsatts för under kriget. Malaguzzi har en gång sagt att ”Man måste också inbegripa de stora sociala förändringar i samhället, ekonomiska omvälvningar, vetenskap, mänskliga relationer och traditioner i den pedagogiska verksamheten” (Gedin, 1995 s. 103).

Som vi ser det har ovanstående pedagogiska inriktningar uppkommit på grund av olika behov. Maria Montessori ville hjälpa utsatta barn i Italiens slumkvarter. Waldorfpedagogiken startades då personal på Waldorf Astoria fabriken behövde en skola åt sina barn under deras arbetstid. Steiner som fick i uppdrag att driva denna skola ville genomsyra verksamheten med det han trodde på och ville utveckla. Malaguzzis pedagogik kan tolkas som en revolt mot samhället och ett försök att förändra villkoren för barn som varit utsatta för krig.

2. 4. Forskningsöversikt

Vi har, inom ämnet profilerade förskolor, inte funnit mycket forskning. Detta kan möjligen bero på att profileringar är ett relativt nytt fenomen inom förskoleverksamheten. Ser man Montessori- eller Waldorfpedagogiken som profileringar finns det däremot mycket litteratur skriven.

Enligt Lindholm(2012) är det rektorn, som ledare, som har i uppgift att sätta upp visioner och mål för verksamheten. Dennes uppgift är även att förankra detta så att verksamheten kan uppnå de mål och visioner som satts upp. För att ge personalen ett samlat begrepp om vad verksamheten står för, är det viktigt att använda språket som ett utav styrmedlen. Fler styrmedel som finns är budget, hur du väljer att utforma organisationen, utnyttjande av lokaler samt tidsfördelning bland personalen.

Samtidigt menar Augustinsson och Brynolf (2009) att ibland är det bra att frångå praktikens villkor och genom detta skapa energi för att låta det nya ta plats. När rektorn väljer detta tillvägagångssätt för att förändra i verksamheten, visar han också att han litar på sin personal och tror att de ska klara av det förändringsarbete som ligger framför dem.

2. 5. Definition och begrepp

Enligt Svenska akademins ordlista innebär begreppet profilera – att man ger profil åt, framställer sig och framstår med särpräglade drag. En profilskola anges som en skola med specialinriktning. Vidare menar Erlandsson att ”Syftet med profilering är att skapa, förändra och/eller förbättra företagets anseende” (Erlandsson, 2005 s. 15 ff). Författaren skriver även om vad profilering står för ”(...) det vill säga de egenskaper, karaktärsdrag och förhållningssätt som ett företag vill stå för och de aktiviteter som genomförs i syfte att framhäva dessa”(Erlandsson, 2003 s. 23). En profilering bör innebära att det inte sker en stagnering efter ett tag, utan att det hela tiden förekommer en ständig utveckling av profileringen (Erlandsson, 2003).

2. 6. Profilering

Då vi funnit sparsamt med litteratur kring profilering och förskola utgår vi i detta avsnitt från profilering i allmänhet och jämför då föräldrar med konsumenter. Norén (2003) menar att i konkurrens mellan olika instanser gör alla det bästa för att just de ska bli valda av konsumenten. Först på 1990- talets början blev det vanligare att starta en marknad för den pedagogiska delen i samhället till exempel förskolan eller skolan.

För ett par år sedan började förskolorna marknadsföra sig mer. Detta för föräldrar som vill välja en förskola som ska passa just deras barn (Lind, 2001). Konsumenter kan anse det vara svårt att få syn på de offentliga verksamheternas olika inriktningar. Detta då man kanske inte har de informella och formella nätverk och/eller resurser som behövs för att finna den information som rör valet av verksamhet. Samtidigt menar författaren att alla konsumenter ska erbjudas ett likvärdigt sätt att få upplysning om vad som går att välja (Norén, 2003).

En annan faktor (...) är att se till att alla konsumenter har lika möjlighet att välja mellan de producenter som finns tillgängliga på marknaden (Norén 2003, s 19)

Norén (2003) skriver att profileringar är en så pass ny företeelse inom barnomsorgen och de har därför inte tagit sin hela form ännu, och på grund av detta finns det en hel del att förbättra inom verksamheten för att den ska fungera bättre. För att starta en ny verksamhet krävs det att det finns något av en affärsidé, med bakomliggande mål för verksamheten (Jansson, 1989). Undersökningar som genomförts på profilerade skolor visar att val av profilering inte grundar sig på undersökningar om efterfrågan utan endast på vad de som arbetar där tycker att de är bra på. Vidare menar författaren att de aktörer som finns inom den profilerade verksamheten måste veta hur de förväntas agera (Norén, 2003).

Redan i tidigt 1990-tal skrev Hjalmarsson (1991) att man inom förskoleverksamheten borde kunna erbjuda olika pedagogiska inriktningar till föräldrar och barn. För att föräldrarnas liksom barnens önskemål skulle kunna tillgodoses. Han menade att föräldrar skulle komma att efterfråga fler valmöjligheter och större flexibilitet på förskolan. Med detta i åtanke bör de kommunala förskolorna ta fasta på detta och utveckla profileringar (Hjalmarsson, 1991)

Principer som anges då man vill styra konsumenterna till sin egen profilerade verksamhet är, att ha en idé som tilltalar konsumenterna och ett konkurrenskraftigt koncept som ändå har en likhet med andra verksamheter Norén (2003). Profilerade förskolor kommer inom en snar framtid, vara det som föräldrar kommer att efterfråga, när de ska söka omsorg åt sina barn. Förskolans profil men även dess kvalitet kommer att spela en stor roll i detta val, hävdar Fagerli, Lillemyr & Søbstad (2001). Detta menar även Hjalmarsson (1991).

Samhället utvecklas ständigt i olika dimensioner, kunskaper, attityder och värderingar ändras allt snabbare. Detta påverkar i högsta grad kommunerna och deras verksamheter. Det gäller att ständigt vara öppen för förnyelse, för anpassning och förändring (Hjalmarsson, 1991. s.10).

Av den profilerade förskolan krävs det att den ger vad den lovat, vilket innebär att förskolans profil måste genomsyra hela verksamheten. Görs inte detta kan det åberopas falsk marknadsföring då förskolan inte lever upp till sin profil (Agardh, 1995).

Att erbjuda en bredd inom den pedagogiska verksamheten trots profilering är en viktig aspekt, som förskolorna måste ha i åtanke då de väljer en profil (Agardh, 1995). För att bli en bra förskola som Fagerli m.fl. (2001) uttrycker det får de som arbetar där inte bli för låsta i särskilda mönster i sitt pedagogiska arbete med barnen. De får inte heller fastna i tänkandet där de bara ser sina begränsningar utan även ser möjligheter till en fortsatt bra pedagogisk verksamhet. Carlgren (1999) poängterar även vikten av att fundera kring sin pedagogiska verksamhet.

Vad vi behöver är ett differentierat tänkande om olika slags pedagogiska praktiker där olika slags läranden kan ta form. I stället för att, som har varit så vanligt, fastna i diskussionen om bra och dålig pedagogik kan uppmärksamheten riktas mot den variation av pedagogiska verksamheter som finns i olika institutioner. Det öppnar också för att ställa nya frågor om den ”goda” pedagogiken, dvs. om vilka slags verksamheter som är befrämjande för olika slag av läranden (Carlgren (red.) 1999 s. 12)

Agardh (1990) menar att det är föräldrarna som tänker och känner in samt bildar sig en uppfattning om profilen som förskolan erbjuder. Det som människor ute i samhället efterfrågar i sin vardag, är också det som föräldrar efterfrågar åt sina barn i sin strävan efter en förskola som passar dem. Detta gör att profiler förnyas i takt med vad samhället anser vara viktigt för människan. Författaren menar att förskolans profil spelar stor roll för hur föräldrar ser på kvalitén i förskolan. Precis som olika offentliga verksamheter har sina profileringar, tycker författaren att den kommunala förskolan också ska utnyttja detta. Genom att ha en uttalad profil på förskolan kan den tilltala flera barn och föräldrar. Verksamhetsplan och övriga dokument kring förskolans verksamhet blir viktiga i det här sammanhanget (Agardh, 1995). Skollagen föreskriver att utbildningen i förskolan ska, varhelst den anordnas, vara likvärdig (Skolverket, 2010).

2. 7. Organisationsteori

Wilson (2000) skriver att som chef för en organisation innehar denne en betydelsefull funktion när det gäller beslutsfattanden. De försöker förbättra och anpassa sina enheter efter de förändringar som sker i omgivningarna. Nya förslag letas upp och verkställs.

Organisationer kan definieras som ett hierarkiskt system, där alla inom denna grupp strävar efter ett och samma mål samt syfte (Andersson, 1994). Ledare i en organisation är personer som för sina medarbetare sätter upp tydliga ramar för verksamheten, men även talar om för medarbetarna vad de grundar sina beslut på. Organisationer tenderar även att välja beslut efter

vad som tillfredställer dem istället för vad som torde vara det optimala beslutet. Simon tar upp att, detta är att tillfredställa snarare än att göra det som är lämpligast (Simon i Andersson, 1994).

Angelöw (1991) skriver att det är viktigt att personalen förstår nödvändigheten i arbetet och att motivation är drivkraften. Silverman menar att organisationsteorins första uppgift är att urskilja de i organisationen ingående personernas mål, syfte och förväntningar. Detta kommer att bidra till deras beteende och även styra det (Silverman i Andersson, 1994). En del personer inom organisationen (personalen) har svårt för förändringar, detta grundar sig ofta i osäkerhet och en rädsla för förändringar. Tryggheten ligger i det gamla invanda. Om en förändring genomförs mot personalens vilja kan det resultera i olika beteendemönster. Till exempel anpassar sig personalen efter de nya mål som satts upp för verksamheten. Detta beteende kan vara aktivt på olika nivåer, vissa anpassar sig helt medan några bara anpassar sig till en del av den nya verksamheten (Angelöw 1991).

2. 8. Utvecklingsekologi

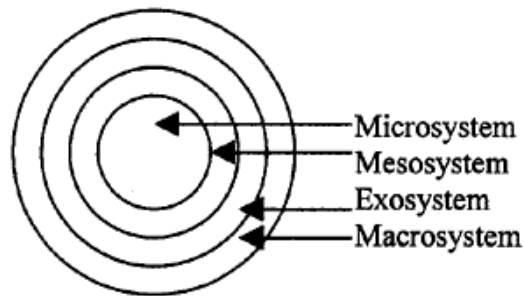
Vi tycker det går att utläsa som att beslut som tas på politikernivå i förlängningen påverkar det enskilda barnet. Politiska beslut resulterar i olika referensramar, som personal på förskolan skall arbeta utifrån och som beroende på hur arbetet utvecklas inom de olika ramarna, påverkar barnen.

Enligt Andersson (1986) har Bronfenbrenner i sin utvecklingsekologi utvecklat fyra olika system; mikro- meso- exo- och makrosystemet. Mikrosystemet beskriver framför allt hur enskilda individers beslut påverkar andra individer, men även hur närmiljön kan påverka individen till exempel i en familj. Andra viktiga närmiljöer kan för barnet vara förskolan.

På mesonivå handlar det om att barnet tar med sig sina erfarenheter från en närmiljö till en annan. När ett barn till exempel lämnar sitt hem för att gå till förskolan följer erfarenheterna från hemmet med som en del av barnets erfarenhetsvärld. Ett barn befinner sig inte bara i en närmiljö utan i flera.

Exosystemet innebär att utanför mesosystemet är det inte längre närmiljön som påverkar utformningen av aktiviteter utan förhållanden utanför denna. Som utflykter till skog och bibliotek.

Enligt makrosystemet påverkar politiska beslut och allmänna värderingar som finns i samhället vad som sker på mikronivå. Dessa beslut och värderingar blir till ramar för de olika närmiljöerna och deras utseende.

Figur 1. Bronfenbrenners modell av utvecklingsökologi

3. Frågeställning

Våra frågeställningar är:

Vad innebar det för verksamheten att rektorn initierade förslaget att förskolan skulle profileras?

På vilket sätt genomsyras verksamheten av den valda profileringen?

4. Metod

I följande stycke nedan beskrivs de metoder som använts.

4.1. Val av metod

Vi har valt att göra en fallstudie av en förskola genom att intervjua personalen, sända en enkät till föräldrarna, studera ute- och inommiljön samt genom att läsa förskolans offentliga dokument. Fallstudie valdes för att kunna gå på djupet med just denna förskola och dess profilering. Merriam (1994) menar att en fallstudie är en grundlig beskrivning av ett skeende eller en enhet. Denna genomförs med hjälp av observationer, intervjuer och insamling av dokument. Metoden valdes för att kunna gå på djupet med just denna förskola och dess profilering. Merriam definierar en fallstudie som

En fallstudie är alltså en undersökning av en specifik företeelse, t ex ett program, en händelse, en person, ett skeende, en institution eller en social grupp. Detta avgränsade eller definierade system väljs för att det är viktigt och intressant eller för att det utgör någon form av hypotes (Merriam, 1994, s. 24).

Även Patel & Davidsson (1994) menar att en fallstudie är en koncentrerad studie inom ett litet område såsom en grupp, person eller som valet föll på, en organiserad verksamhet. Merriam (1994) tar i sin bok upp att vid starten av en fallstudie kan forskaren ha en uppfattning om problemet, för att sedan ändra denna efterhand som studien pågår.

Upptäckten av nya relationer och begrepp samt en ny förståelse, snarare än verifiering av på förhand specificerade hypoteser, är utmärkande för kvalitativa fallundersökningar (Merriam, 1994 s. 27).

4.2 . Val av undersökningstekniker

Typer av forskningsintervjuer som förekommer är strukturerade, semistrukturerade, ostrukturerade, personliga, grupp intervjuer samt fokusgrupper (Denscombe, 2000).

Under våra intervjuer användes typen semistrukturerade intervjuer. Detta innebär att intervjuaren utgår från en färdig mall av ämnen och frågor som ska tas upp under intervjun. Dock har den intervjuade möjlighet att utveckla sina svar och tid och förklara, detta för att intervjuaren är inställ på att vara flexibel i sitt sätt (Denscombe, 2000).

Det finns nackdelar med att under intervjun använda sig av hjälpmedel såsom videokamera eller diktafon, vilket användes under våra intervjuer. Dessa kan enligt Denscombe (2000) påverka den som blir intervjuad då situationen kan kännas främmande och konstlad.

Inom den samhällsvetenskapliga forskningen finns två vanligt förekommande observationsmetoder, vilka är: Systematisk observation och deltagande observation. Vi har använt oss av deltagande observation. Under tiden observationen genomförs ska verksamheten ej störas eller förändras. Detta för att forskaren då kan påverka situationer i verksamheten. Nackdelar med att vara två som observerar är att situationer kan tolkas olika, men detta kan även vara en fördel, då man kan komplettera varandras uppgifter (Denscombe, 2000).

4.3. Urval

Urvalet skedde genom så kallat *obundet slumpmässigt urval* (Patel & Davidson, 1994). Detta innebär att försökspersonerna slumpas fram genom till exempel lottning där alla har samma chans att bli valda.

Urvalet i denna fallstudie baserades på de förskolor i kommunen, som hade en profilering. Detta undersöktes genom att göra en sökning på Internet och förskolornas hemsidor där. De förskolor som på hemsidorna utgav sig för att ha en profilering samlades ihop och sedan lottades det fram vilken förskola som fallstudien skulle genomföras på. De förskolor som utgav sig för att ha profileringen Grön flagg¹ valdes bort då vi upplever att Grön flagg är ett projekt som förskolan frivilligt deltar i och är ingen profilering i sig. Lottningen gick till på så vis att förskolornas namn skrevs ner på lappar, och därefter drogs en lapp med ett namn på.

Den förskola som lottades fram kontaktades och blev tillfrågad om deltagande i en fallstudie som rörde profileringar. På grund av stor arbetsbörda, valde de att avstå från att delta i undersökningen. Ett nytt slumpmässigt urval gjordes då och den förskola som lottades fram tackade ja till att ingå i undersökningen. Dock föll det sig så att den lottade förskolan redan var Grön flagg certifierad. Vid detta lades ingen större vikt, då det var profileringen som skulle studeras.

¹ Grön flagg är ett projekt som pågår i kommunen, just nu deltar 36 skolor och förskolor. För att delta i detta projekt måste verksamheten bli certifierad av kommunen och uppnå egna uppsatta mål.

Rektorn som deltog i telefonintervjun var vid tillfället rektor på förskolan där fallstudien genomfördes. Vidare ombads vi av rektor Rune att ta kontakt med Birgitta på BuN som var ansvarig för de studiebesök i Danmark som gjordes inför uppstarten av profileringen.

4. 4. Undersökningsgrupp

Fallstudien genomfördes på en idrottsprofilerad förskola i en mindre by i nordöstra Skåne. Förskolans närmiljö utgörs av såväl skog som hav och strand till villaområde. Likaså har förskolan nära till en träningsanläggning, till lokala affärer samt till ett industriområde. Byn består till största delen av stora villaområden. Här finns även lägenheter, dock inte i samma utsträckning som villorna. Andelen inte svenskfödda barn eller föräldrar är obetydlig.

Förskolan består av fyra avdelningar, två småbarnsavdelningar där barnen är ett till tre år, och två storbarnsavdelningar där barnen är mellan fyra och fem år gamla.

Avdelningen där fallstudien genomfördes är en storbarnsavdelning med barn i fyra- och fem-års åldern. På avdelningen arbetar två förskollärare och en barnskötare.

Antal deltagande i denna studie uppgår till 11 personer. Tre stycken pedagoger som arbetar på den valda förskolan, en rektor och en ansvarig på BuN. Samt sex personer som svarade på de enkäter vi delade ut.

4. 4. Genomförande

Förskolan besöktes vid två olika tillfällen. Vid det första besöket guidades vi runt av en pedagog. Denne förklarade hur de olika avdelningarna var uppbyggda, och vilka åldrar de hade på barnen på respektive avdelning. Därefter granskade vi närmre den avdelning som

fallstudien skulle genomföras på. Pedagogerna berättade lite allmänt om hur arbetet på avdelningen fungerade.

4.4.1 Intervjustudie

Pedagogerna intervjuades enskilt i ett avskilt rum och pågick under ungefär en timme (se bilaga 1). Båda författarna deltog vid intervjutillfället. Vi valde att dela upp ansvaret för intervjun mellan oss, där en var ansvarig för själva intervjun och den andra bistod med följdfrågor. För att samla ihop informationen använde vi oss av en diktafon.

4.4.2 Observation av miljön på förskolan

Avslutningsvis gjordes en grundligare undersökning av lokalerna och såväl ute- som inomhusmiljöerna dokumenterades genom fotografering och kompletterande anteckningar. Vid det andra besöket gjordes ytterligare observationer av förskolans miljö.

4.4.2 Enkäter

Vi delade ut 18 enkäter, som hängdes upp på barnens fack på förskolan. Vårdnadshavarna hade en vecka på sig att fylla i enkäterna och sedan lämna dessa till personalen som la svaren i ett kuvert. När kuvertet hämtades såg vi att det var ett stort bortfall då endast fyra enkäter inkommit. Beslutet togs då att enkäterna inte skulle användas i studien då bortfallet var för stort och resultatet inte ansågs tillförlitligt.

4.4.3 Bearbetning och analys

Efter intervjuerna lyssnade vi igenom vårt inspelade material och valde därefter att skriva ut dem för att inte gå miste om viktig information.

Analysen av intervjuerna gjordes genom att skriva ut dem och klippa sönder dem i styckevis för att sedan läggas ut på bordet för att få en bra blick över hur vi ville disponera dem i texten. Men även för att kunna se likheter och skillnader i svaren mellan de intervjuade personerna.

Bearbetningen och analys av observationerna gick till på så sätt att vi granskade bilderna vi tagit under våra besök. Vidare renskrevs de anteckningar vi gjort kring både inne och utemiljö.

4.4.4 Etiska ställningstaganden

Enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (2002) finns det fyra krav att ta ställning till. Nedan följer hur vi har förhållit oss till dessa under arbetets gång.

Informationskravet som är det första ställningstagandet, vilket innebär att det är forskarens skyldighet att informera om studien. Detta tillgodosåg vi genom att vid första kontakt med förskolan informera om vilka vi var, var vi kom ifrån och vad studien handlade om och dess syfte. Efter detta blev personalen tillfrågad om de ville delta. De fick viss betänketid på sig för att kunna diskutera denna fråga i arbetslaget.

Samtyckeskravet menas med att det är frivilligt att delta och dra sig ur studien uppfylldes genom att personalen på förskolan samtyckte till att vara med i vår undersökning. Däremot blev inte vårdnadshavarna tillfrågade om de ville vara med i vår undersökning i form av enkäter. Detta samtyckte dock personalen till vilket stämmer väl överens med samtyckeskravet.

Konfidentialitetskravet innebär att personuppgifter inte får spridas eller på andra offentliggöras. Detta uppfylldes genom att vi gav de intervjuade personerna fingerade namn. Likaså namngavs aldrig förskolan där studien utfördes, inte heller den ort där förskolan ligger. Det insamlade materialet har förvarats i mappar hos författarna.

Nyttjandekravet har inte utnyttjats då vi inte samlat in information om enskild person. Men nyttjandeskrav menas att insamlade uppgifter inte får användas i andra sammanhang än till studien. Uppgifter får inte heller säljas vidare.

5. Resultat

I detta kapitel kommer en beskrivning av förskolans ute- och inomhusmiljö och dess veckorutiner att göras. Intervjuerna kommer att beskrivas och analyseras.

5. 1. Beskrivning av inomhusmiljö

Vi har här valt att ha en genomgång av miljön för att du som läsare ska kunna göra dig en uppfattning om hur det ser ut på förskolan där vi gjorde vår fallstudie.

Förskolan har två flyglar som sammanbinds av en lekhall. I varje flygel finns en småbarnsavdelning och en storbarnsavdelning. Lokalerna består av många små rum på storbarnsavdelningarna. På småbarnsavdelningarna består lokalerna av ett större rum och två mindre.

Lekhallen har ett stort golvyttrymme och högt i tak. Där finns även ett loft med kuddar i anslutning till denna lekhall där de stora barnen kan få leka ostört. I lekhallen finns det redskap såsom ribbstolar, madrasser, bänkar, rutschkana och pallplintar. Där finns även en så kallad ”grop”, vilket är en sexkantig madrass med ryggstöd runt, som även det består av mjukt material.

I lekhallen förekommer det av personalen planerade rörelsepass. Redskap plockas då undan utmed väggarna för att göra utrymmet i lekhallen så stort som möjligt.

Kapprum: Här finns barnens olika fack till att hänga upp sina kläder och dylikt de har med sig till förskolan. En barn- och en personaltoalett finns också här. Från kapprummet kommer man till lekrum ett och målrummet, men även till lekhallen.

Lekrum 1: Ett litet rum med en scen på ena långsidan. Scenen är cirka 20 cm hög och fyller ingen större funktion i dagsläget enligt personalen. Barnen uppträder där ibland. En bilmatta finns på golvet, här får barnen leka med diverse saker som finns att hitta i olika leklådor på avdelningen. Här finns även ett litet fönster.

Målarrum: Målarrummet är ett av de större rummen på avdelningen. Här inne finns det bord och stolar, så att många barn får plats att sitta här samtidigt. Rakt över borden står en stor bokhylla fylld med materiel för barnen att använda. Barnen får själva plocka härifrån. I målarrummet finns det även en vask som används för att skölja penslar och dylikt. Hyllor för att skjuta in brickor där barnen förvarar sina alster, finns bakom borden. Gardinerna i detta rum är skapade av barnen, med hjälp av handavtryck på vitt tyg. Dessa hänger över tre stora fönster. Från målarrummet kommer man till kapprummet, mellanrummet och lekrum två.

Lekrum 2: I samlingsrummet som gränsar till målarrummet finns det material för docklekar. Här finns även en modell över veckodagarna som används vid samlingar. Där sätter pedagogerna upp bilder för vad som händer under dagen, alla moment finns med såsom aktivitet, lunch, mellanmål och utevistelse. Två fönster släpper in mycket ljus här.

Mellanrum: Mellanrummet är ett litet rum mellan målarrummet och matrummet. Här finns ett litet bord med tillhörande stolar. Här får barnen sitta och bygga med lego och liknande material. På väggen finns ett av barnen gjort kollage. Ett fönster finns även i detta rum. På väggen finns tavlor med nallar på.

Matrum: Här finns tre runda bord där barnen äter, ritat eller spelar spel. Pussel förekommer också vid dessa bord. Där finns köksinredning med vask, spis och köksluckor. Detta med undantag för ett skåp där barnen förvarar spel och pussel, detta skåp har ingen lucka. På väggen finns ett öra som mäter och signalerar ljudnivån i rummet. I en del av detta rum har även pedagogerna sitt kontor. På en annan vägg finns det tavlor uppsatta med målningar som barnen gjort. En annan vägg tjänar som födelsedagsvägg, vilket innebär att där finns alla barnens födelsedagar uppsatta. På ena långsidan av rummet finns det många fönster. Härifrån kan man komma till lekhallen.

5. 2. Beskrivning av utemiljön

Gården är gemensam för alla avdelningar på förskolan. I den ena delen av gården finns det en gungställning med ett par gungor och en småbarnsgunga. Där finns även sandlåda, klätterställning och en basketkorg som höjdanpassats. I mitten av gården finns en stor båt som tjänar som klätterställning och lekinspiratör. Denna står i en stor sandlåda där det även finns en vippgunga i form av en motorcykel. Andra sidan sandlådan finns ett torn med tillhörande klätterställning med en rutschkana ner och några gungor för både större och mindre barn. I båda utkanterna av gården finns även två små lekstugor. Vidare finns även ett förråd med leksaker och cyklar till barnen. Gården har mycket gräsytor samt asfalterade gångar som fungerar som cykelvägar åt barnen. Där finns även två mindre kullar på gräsmattorna.

På ett litet område på gården finns det en samling däck som är nergrävda till hälften, där kan barnen springa, hoppa eller balansera. Däcken är placerade huller om buller.

På gården har det byggts ett vad förskolan kallar lusthus med tillhörande möblemang. Där kan barn och pedagoger både tillaga och äta sin mat utomhus. Lusthuset är ovalt till formen med ett tak som skydd vid dåligt väder. Bredvid lusthuset finns det köksbänkar där mat kan förberedas och serveras.

En fotbollsplan har även byggts med hjälp av föräldrarna till barnen på förskolan. Denna används förutom till fotboll också till uterörelse, bandy och andra planerade lekar. Planen är placerad på gårdens ena kortsida. Den omgärdas av ett staket som är ca 50 centimeter högt. För tillfället står där två stora fotbollsmål i den. För att ta sig in eller ut behövs det att barnen klättrar över en kant. En tidigare öppning kan skönjas men denna är nu igenspikad.

Precis vid utgångarna till gården finns det två stora bås med tak på. Dessa bås är inredda med spjålsängar då de små barnen på förskolan vilar ute.

I mitten av gården ner mot lusthuset går det en tunnel av pileträd genom vilken barnen kan cykla eller gå.

5. 3. Beskrivning av veckorutiner

	Huvudaktivitet	
	<i>5-åringar</i>	<i>4-åringar</i>
Måndag	Rörelsepass	Rörelsepass
Tisdag	Skolförberedande arbete	Skapande verksamhet
Onsdag	Skogs promenad med aktiviteter	
Torsdag	Massage och skapande	
Fredag	Planeringsdag för personalen Barnen vistas ofta ute	

Under alla veckans dagar sker återkommande aktiviteter, som ingår i det tema som är aktuellt. Varje dag serveras frukost, lunch och mellanmål. Barnen är även ute varje dag, minst en gång om dagen men helst två.

Under rörelsepasset har de rörelselekar och liknande aktiviteter. Detta är enda gången då mer idrottsrelaterade aktiviteter förekommer under veckan.

Onsdagens aktivitet består av att barnen går ut i skogen och gör aktiviteter där. Dessa aktiviteter kan vara både planerade och icke planerade. Ofta blir det något med anknytning till rörelse. Massagen är en del av Grön flagg projektet.

Fredagarna är planeringsdag för avdelningen, samt grannavdelningen. De hjälps då åt att ta hand om respektive avdelnings barn. Oftast går barnen ut denna dag istället för att ha någon specifik aktivitet.

5. 4. Förskolans mål och syfte

I förskolans dokument om profileringens mål och syfte går det bland annat att läsa;

Syftet med idrottsförskolan är att lägga grunden för ett bra levnadssätt, samt ett ihållande intresse för idrott och rörelse. Fokus ligger på barns rörelse, sociala kontakter och intresse för idrottskultur. Genom detta ska barnens självkänsla och tillit till den egna förmågan stärkas.

Målen är bland annat att skapa goda förutsättningar att utöva idrott genom förändringar i både ute- och inomhusmiljö. Vidare ska det föras pedagogiska diskussioner gällande de värderingar som vårt samhälle vilar på när det gäller idrott och hälsa. Kompetensutveckling bland personalen ska även förekomma. Barn och föräldrar ska få en insyn i de lokala idrottsföreningarna och vad de kan erbjuda. Föräldramöten ska bedrivas med riktning mot profileringen.

För att uppnå mål och syfte för verksamheten ska bland annat kompetensutveckling ges i barnanatomi. Men också vilka vinster det kan få för barnen då de deltar i enskilda idrotter eller lagidrotter. Personalen skall också hålla idrottspass för barnen. Även kosten är något som personalen ska utbildas inom.

5. 5. Intervju sammanfattningar

Intervjusvaren kommer här nedan att presenteras utifrån respektive forskningsfråga. Svaren är sammanfattade och vi har valt att kalla respondenterna för Fanny, Barbro och Fia. Fanny och Fia är förskollärare och Barbro är barnskötare.

5. 5. 1. Pedagogiskt utbud i verksamheten

De tre pedagogerna nämner alla samma saker om vad de erbjuder barnen. Det handlar om rörelse, skapande och utevistelse i olika former. Samlingar är något som även tas upp av alla.

Man ska ju försöka få in alla bitar i verksamheten, så det får man ju inte glömma (Fanny)

Fanny och Fia nämner också den fria leken som en del av dagen. Barbro säger här att fria aktiviteter förekommer. Två utav pedagogerna Fanny och Barbro tar även upp deras veckotavla som en del av det pedagogiska utbudet. Fanny pratar också om massagen som är en aktivitet som förekommer på avdelningen.

Men ja vi (...) berättar om olika saker och teman och sjunger ja språk lekar

(Fia)

Fanny nämner att på måndagar har de sin planerade rörelse och barnen delas då upp i två olika grupper beroende av ålder på barnen. Hon nämner även att barnens planerade rörelsestund uppgår till en timme per vecka. Vid fint väder säger Barbro att de gärna går ut då de ska ha rörelse, vid sämre väder brukar de använda sig av redskapen de har inomhus. Fia nämner skogspromenaderna som vad hon kallar automatiska rörelselekar.

5. 5. 2. Planering av verksamheten

De tre pedagogerna tar alla upp att gemensam planering sker varje fredag förmiddag. Alla i arbetslaget finns med vid detta tillfälle. Fanny nämner att hon har egen planering som hon försöker hinna med på morgonen. Dock säger hon att den är schemalagd. Fanny berättar även att den som innehar barnskötartjänsten på avdelningen inte har lika mycket planering, hennes planeringstid uppgår till en timme varannan vecka.

Nej hon är inte schemalagd på sin planering men det är ju vi andra men behöver hon extra tid naturligtvis får hon ju den tiden av oss ju det kan man ju behöva till samtal och sånt ju (Fanny)

Barbro säger att grejor som tas upp på planeringen utgår från de målen som satts upp. Detta kan handla om genusfrågor och att få in det i verksamheten.

Vad som är viktigt när de planerar är att plocka fram saker enligt Fanny. Att förbereda inför nästa dags femårsgrupp eller låna böcker på biblioteket är också något som är viktigt i deras planering. Vidare säger Fanny att man måste ha framförhållning och tar julen som exempel. Då diskuterar de vad som behövs köpa in, om det är något material som saknas och vad som behövs plockas fram. Lite utvärdering finns det också tid till.

Allt sånt förberedande måste man ju göra på sin lilla planeringstid (Fanny)

5. 5. 3. Hur verksamheten förändrats sen profileringen genomfördes

Fanny nämner att verksamheten inte har förändrats nämnvärt, då de tidigare varit ute mycket i skog och mark och använt sig av rörelsen som ett inslag i verksamheten även innan profileringen.

Alltså det är nog att vi blivit mer medvetna om i vårt arbetssätt det här med rörelse och friskvård över huvudtaget (Fia)

På frågan om hur mycket idrott som förekommer nämner alla pedagogerna att cirka en timme per vecka har de organiserad rörelse.

Nej det tycker jag inte mer än att vi lägger vikt vid just kanske och tänka lite mer på det här idrott och rörelse men vi har ju hela tiden varit det här att med att vara frisk i maten och sova ute alltsammans har gått in i Grön flagg så därför tyckte vi ju det var bra att kunna anamma det här med idrottsförskola (Barbro)

Barbro och Fia nämner även utevistelsen i skogen som något som är viktigt nu när de blivit profilerade.

Alla pedagoger nämner den nya fotbollsplanen som en förändring av miljön. Dock säger alla pedagogerna att deras verksamhet inte ändrats nämnvärt sen det blev en profilerad förskola. Vidare drar pedagogerna paralleller till sitt Grön flagg projekt. De menar att eftersom de sysslat med Grön flagg länge och inom ramarna för detta arbetat med livsstil och hälsa kändes det naturligt att övergå till en profilerad verksamhet.

Som en förändring i verksamheten nämner Fanny att de har skapat ett samarbete med lokala idrottsföreningar som besöker förskolan eller som förskolan besöker. Därigenom får barnen möjligheten att testa nya aktiviteter.

Nä det har ju inte hunnit bli så mycket då vi inte har varit profilerade så länge när det ju liksom höst och vinter och så vi har ju inköpt rätt så mycket eller mer redskap om man säger så så vi ska kunna använda det ute lite fel årstid nu bara (Fanny)

5. 5. 4. Pedagogens roll på en profilerad förskola

Man ska ha intresse för det som man är profilerad på om det nu är idrott som vi nu har tagit utevistelse eller om det är simförskola eller vad de har för profilering (Barbro)

Fia nämner egenskaper såsom att vara positiv och att se möjligheter i stället för hinder. Fanny anser att så länge du tycker det är trevligt och roligt att arbeta med profilering så räcker det. Barbro anser dock att har du inget intresse för profileringen så bör du skaffa dig det. Hon tror dock inte att någon på förskolan tycker profileringen är tråkig på något sätt. Frågan om hur pedagogen påverkar barnen besvaras med kommentarer såsom: jag har väldigt lätt för att skratta, jag hoppas att barnen blir lugna och fina och harmoniska, lätt för att gå in i barnens lekar. Ytterligare sägs också att de tror och vill att barnen ska komma ihåg något från deras tid på förskolan. Vid ett tillfälle påpekar Barbro dock att det är de andra två pedagogerna på avdelningen som har huvudansvaret för rörelsen i de två olika grupperna och att hon bistår med sin hjälp vid dessa tillfällen.

5. 5. 5. Arbetsmiljön på en profilerad förskola

Barbro uppskattar att alla hjälps åt på hela förskolan och berättar att det inte är så viktigt att kategorisera barnen efter avdelning. Alla barn är lika viktiga. Fia menar att det positiva klimatet och samarbetsförmågan avdelningar i mellan är bra. Fanny tycker det är bra att alla i personalen jobbar mot samma mål och att de flesta i personalen uppskattar utevistelse. Vidare säger hon att det går bra att plocka ut sin verksamhet utomhus.

5. 5. 6. Utbildning

Några har redan genomgått en utbildning som anknyter till profileringen och det är planerat att övriga också ska få genomgå samma utbildning. Fanny säger att utbildningen var jätterolig och att de andra två pedagogerna är förväntansfulla. Andra utbildningar som nämns är kurser och föreläsningar. Dock tycker Fia och Fanny att det är svårt när bara delar av personalen får gå på en kurs eller föreläsning, då det är svårt att inspirera de andra. De tre pedagogerna tycker det är positivt att alla på förskolan får gå denna utbildning som knyter an till profileringen. Fanny nämner också en naturskola de besökt som en givande utbildning där hon lärt sig mycket om naturen.

5. 5. 7. Telefonintervjuer

För att få svar på mera övergripande frågor rörande profileringen vände vi oss till rektorn för förskolan och till en ansvarig på barn- och utbildningsnämnden och här nedan följer en kort sammanfattning av samtalen.

5. 5. 8. Rektor (Rune)

På frågan om vem som skapat tanken på en profilerad förskola svarade Rune att beslutsfattare inom BuN² tillsammans med ett antal rektorer kommit med förslag och väckt idén till förskolor i kommunen om de ville skapa sig en profilering. Fastställandet gjordes sedan tillsammans med personalen på förskolan. Rune nämner ändå att till en början var förskolorna i kommunen tveksamma till den valda profileringen, detta då ordet som profileringen stod för kändes ”stort”.

Rune ansåg att man genom att profilera sig på förskolan har det bland annat uppnått ett samarbete med idrottsföreningar, man hade genomfört fortbildningsdagar för personalen samt anlagt en fotbollsplan med stora mål för att alla barn ska kunna göra mål. En annan sak som Rune upplevde som positivt med fotbollsplanen var att den var inhägnad så att det gick lättare för personalen att ”hålla reda” på alla barnen. Positiva förbättringar som skett bland personalen var, enligt rektorn, att de tyckte det var kul att det hände lite saker omkring dem. Positivt var också att personalen blivit intresserade av att åka på studiebesök till en förskola i Danmark som varit tidig med att profilera sig inom samma område. Positivt bland barnen är att de tycker det är annorlunda nu. Genom föräldraråd och personalens tolkningar ansåg Rune att han visste vad barnen tyckte. Han menade också att föräldrarna tyckte det var positivt med information från idrottsledare som besökte ett av förskolan arrangerat föräldramöte.

5. 5. 9. Intervju med ansvarig (Birgitta) på BuN

Idén om att profilera förskolan kom till genom en artikel som Birgitta läst. Denna handlade om en förskola i Danmark med profilering. Hennes intresse väcktes för om något liknande skulle kunna fungera i kommunen. Birgitta tog avgörandet att tillsammans med intresserade

² Barn och utbildningsnämnden

rektorer genomföra ett studiebesök på denna förskola i Danmark. Vidare berättade Birgitta att detta studiebesök slog an hos rektorerna som sedan var med och utarbetade kriterier för hur en liknande förskola i kommunen skulle se ut.

6. Analys ur ett organisationsteoretiskt och utvecklingsekologiskt perspektiv

En del av förskolans mål och syfte säger att personalen ska genomgå kompetenshöjande kurser för att kunna driva verksamheten framåt. Vid våra intervjuer framkom de att bara en del av personalen hade fått gå dessa kurser och då aldrig som ett helt arbetslag. Ur ett organisationsteoretiskt perspektiv kan detta betyda att personalen kan falla in i olika beteendemönster. Exempel på dessa beteendemönster är att personalen bara anpassar sig till en del av den nya verksamheten och kan då ha svårt att driva den framåt.

Under intervjuerna nämner en av pedagogerna att det är viktigt att ha ett intresse för den valda profileringen eller skaffa sig det. Ur ett organisationsteoretiskt perspektiv tycker vi detta stämmer väl då det är viktigt att alla inom en organisation jobbar mot samma mål och syfte.

Enligt Bronfenbrenners utvecklingsekologi befinner sig barnen på meso nivå i flera olika närmiljöer. Detta innebär att de erfarenheter barnen har med sig hemifrån tas med till förskolan och tvärtom. Vi upplever det därför som positivt att föräldrarna inbjuds till föräldramöte med inriktning mot förskolans valda profilering.

Under vår intervju med rektorn framkom det att initieringen om profilering kom från en högre instans, i detta fall BuN och rektorn på förskola. Rektorn nämner att personalen till en början var tveksamma till ordet idrott, men blev sen övertygade om att ordet inte var så omfattande som de från början tyckte. Detta blir då beslut ur ett makro perspektiv. Personalen är alla delaktiga i profileringen dock har de inte varit en drivande part då beslutet togs. Ur ett organisationsteoretiskt perspektiv betyder detta att personalen har övergått till att vara ett objekt i någon annans önskan att göra om något.

Detta upplever vi syns i deras verksamhet och planering. En jämförelse mellan förskolans verksamhet och miljö innan profileringen trädde i kraft och nu, är skillnaderna inte särskilt

påtagliga, de har varken mer eller mindre rörelse eller annat som för tankarna åt idrottshållet. Det enda som är nytt sedan profileringens start är samarbetet med lokala idrottsföreningar och den lokala träningsanläggningen samt fotbollsplanen. Sett ur ett micro perspektiv har varken barnen eller miljön påverkats nämnvärt, som tidigare påpekats. Barnen bör ha blivit påverkade då initieringar tagna på makro nivå påverkar barnet enligt Bronfenbrenners utvecklingsekologi.

6. 1. Slutsatser

De slutsatser vi kommit fram till under arbetes gång är att rektorn har gått för fort fram. Med detta menar vi att personalen borde fått all sin utbildning innan profileringen började gälla. Personalen var osäkra på vad begreppet idrottsprofilering innebar för deras verksamhet. Likaså hade de svårt att ändra riktning på sin verksamhet då de tidigare jobbat mer åt det estetiska hållet med mycket bild och drama som inslag.

Verksamheten genomsyrades inte alls av så mycket idrott som vi från början trott. Dock var de på god väg då de hade börjat samarbeta med lokala idrottsföreningar på orten. Likaså var redskap och annat material lämpat för idrottsverksamhet inköpt men ej i bruk än.

7. Diskussion

Ordet profilering står för ett särskilt förhållningssätt som någon vill stå för, enligt Erlandsson (2003). Samt att aktiviteterna som profileringen vill framhäva skall genomsyra hela verksamheten. Tveksamt är om målet för profileringen uppnås med hjälp av en timmes planerad rörelse i veckan samt skogs promenader och mycket utevistelse på den egna gården. I Lpfö 98 reviderad 2010 (Skolverket, 2010) står det bland annat att varje barn ska erbjudas möjligheter till att utveckla sin kroppsuppfattning, motorik och sin koordinationsförmåga. Men även förstå innebörden av välbefinnande och hälsa. Då detta går att läsa i läroplanen är detta gemensamt för alla förskolor oavsett profilerade förskolor eller icke profilerade förskolor. Med detta menar vi att läroplanen efterföljs men profileringen syns inte där än.

Terminsplaneringen upplevdes som bristfällig då vi inte kunde se någon röd tråd inom den valda profileringen. Dock nämner Norén (2003) att profilerade förskolor är en så pass ny företeelse att verksamheten fortfarande håller på att utvecklas. Under intervjuerna

framkommer det att det är fel årstid enligt Fanny att använda sig av profileringen fullt ut då man inte kan vara ute enligt henne. De nyinköpta redskapen får istället vänta på att bli använda tills vädret tillåter. En lösning på detta kan vara att upptäcka vintersporter såsom skidor, skridsko och pulkaåkning. Vi tycker att Norén har en viktig tanke då fenomenet profilering inte är helt vanligt inom förskolevärlden. Ändå tycker vi att när profileringen väl trätt i kraft bör det finnas den strategi som tidigare nämnts. Norén nämner även att det ska finnas för profileringen bakomliggande mål samt vad författaren kallar en affärsidé. Med affärsidé tolkar vi det som ett helhetskoncept för verksamheten. Inom detta koncept tycker vi det ska finnas mycket som härleder till idrott, alltså mer än en timmes planerad rörelse för barnen. Hela verksamheten ska genomsyras av idrott och vad det står för, detta nämner även Agardh (1995). Agardh talar även om falsk marknadsföring. Detta kan uppstå när förskolan på något sätt inte håller vad de lovar i enlighet med profileringen.

Under fallstudiens gång uppmärksammade vi ett bristande engagemang gällande profileringen, kanske är just idrottsprofilering inte den mest optimala för denna förskola? Det nämndes bland annat att som anställd fick man acceptera det faktum att rektorn tagit initiativ till en idrottsprofilering. Norén (2003) nämner att personer väljer utifrån det som de upplever sig vara bra på eller ha ett genuint intresse för. Vi tror att rektorn möjligtvis gått för fort fram i sin strävan att precis som Norén säger, skapa något eget för att locka föräldrar med deras barn till just sin förskola. Tanken på en idrottsförskola tror vi hade behövt mogna mer hos de anställda på förskolan innan beslutet togs av rektorn (Rune). Då hade det kanske varit mer givande för både barn och anställda. Precis som Simon i Andersson (1994) nämner har rektorn tagit ett beslut som snarare tillfredsställer honom än det som torde vara det optimala i detta fall. Vilket enligt oss borde vara det som personalen skulle efterfråga. Detta skulle vi tänka oss kunna var någon form av skapande profilering. Detta grundar vi på de observationer vi gjort och samtal vi haft med pedagogerna på avdelningen.

Om man tittar på lokalerna på avdelningen så ser man inget som kan härledas till idrott. Rummen är små och där är mycket material för skapande verksamhet. Om man som denna förskola innehar en idrottsprofilering bör där finnas något som för tankarna till idrott. Exempel på detta kan vara upplevelserum där barnen kan lyssna på musik som inspirerar till rörelse eller avslappning. I anslutning till avdelningen finns där en lekhall. I denna har de sina planerade rörelsepass. Den är stor och rymlig med plats för mycket rörelse, även en del redskap finns här. En god tanke hade varit att lägga mer av avdelningens arbete här.

Utemiljön inbjuder till att röra på sig, där finns kullar att springa på och cykelvägar. Det märks att de satsat på sin utemiljö. Den är genomtänkt och planerad för rörelse. Dock används inte gården till planerade aktiviteter, utan endast som utevistelse för barnen. Fotbollsplanen som byggts särskilt för profileringen är ett återkommande inslag under intervjuerna. Personalen och även rektorn nämner att den ska bli en naturlig del av verksamheten. Planerade idrottspass ska förekomma här, men även spontana aktiviteter. Rektorn nämnde under intervjun att fotbollsrinken är lämplig på förskolan då den är inhägnad så att barnen inte kan ta sig därifrån, utan befinner sig endast här och det blir lättare för personalen att hålla reda på barnen. Initiativet till en fotbollsrink ser vi som positivt för en förskola där man vill satsa på idrotten. Däremot undrar vi om den i sig gör en hel profilering.

Under intervjuerna framkom det att de sedan länge arbetat med det så kallade Grön flagg projektet med inriktning hälsa och livsstil. Detta är något som alla uppskattade och tyckte fungerade bra i verksamheten som fanns innan profileringen. De visste vad som förväntades av dem inom Grön flagg projektet. Vi upplevde att profileringen idrott var något som personalen till en början tyckte var lätt att applicera på deras redan pågående och fungerande verksamhet kring temat hälsa och livsstil efter att de fått förklarat för sig att ordet idrott inte var så stort som de från början upplevde det. Norén (2003) påpekar att de som arbetar inom den profilerade verksamheten bör veta hur de förväntas att uppträda och arbeta. Detta är något som vi känner att personalen på förskolan saknar, baserat på intervjuer och observationer. De visste om hur de skulle agera och uppträda innan profileringen trädde i kraft, nu är dock rollerna förändrade på grund av förskolans nya profil. Profileringen är som tidigare nämnt initierad av rektorn på förskolan.

Idag råder det konkurrens mellan olika förskolor enligt Norén (2003). Förskolan gör allt för att just de ska bli valda av föräldrar som söker förskoleplats åt sina barn. Vi tror att detta kan vara en bakomliggande orsak till varför rektorn så starkt valde att driva igenom sin idé om en profilering. Detta är enligt Wilson (2000) ett typiskt beteende på en beslutsfattare. Författaren nämner att de letar upp nya idéer som de sedan genomför för att hela tiden förbättra sin verksamhet och därmed göra den attraktiv. I enlighet med Bronfenbrenners utvecklingsökologi får detta i slutändan konsekvenser för barnet. Barnet som befinner sig på mikronivån i hans modell blir påverkad av yttre faktorer som sker i de utomliggande nivåerna. I slutändan tror vi att det är barnen som går miste om en bra verksamhet då personalen inte till fullo vet hur de ska gå till väga för att tillfredsställa rektorn och hans beslut om en

idrottsprofilerad förskola. Personalen ska enligt Angelöw (1991) ha motivation som en drivkraft för att för kunna bedriva en så givande och meningsfull verksamhet som möjligt för barnen samt att personalen är införstådda med de grundläggande målen i profileringen. Har personalen denna motivation och drivkraft då initieringen om profileringen idrott kom från rektorn och inte de själva?

Maria Montessori, Loris Malaguzzi och Rudolf Steiner är alla personer som utvecklat pedagogiska inriktningar utifrån olika behov som uppstått i samhället. Vi upplever att även denna idrottsprofilering har uppstått utifrån ett behov i samhället, som rektorn tagit fasta vid då han initierade profileringen. Idag handlar mycket i samhället om att leva och äta rätt, röra på sig och ett allmänt medvetande om sin hälsa. En idrottsprofilering kan hjälpa barnen förstå detta koncept med hjälp av det arbetssätt som förskolan ska bedriva och som hela verksamheten ska genomsyras av. Rektor (Rune) har tidigt insett vikten av profilering för att kunna möta samhällets intresse för hälsa och friskvård. Samt att göra en attraktiv förskola som lockar dagens föräldrar.

Vi anser att när en initiering gällande en större förändring som en profilering faktiskt innebär, kommer från till exempel en rektor är det lätt för pedagogerna att reagera med osäkerhet. Detta kan leda till en försämrad kvalitet på verksamheten och den egna hälsan hos personalen. Ett sätt att arbeta fram en profileringen är att delge personalen tankegångar som funnits kring för att sedan i slutändan låta personalen ta initiativet till att starta en profilerad verksamhet.

Uppslag till nya studier kan vara att gå på djupet med att jämföra en profilerad och en icke profilerad förskola i avseende att utröna om bredden på aktiviteter skiljer sig åt nämnvärt. Vidare kan man titta på vad som krävs att man förändrar i sin verksamhet då man går från att vara en icke profilerad förskola till att bli en profilerad.

7. 1 Metoddiskussion

Vi har funnit att metoden fallstudie som vi valde att använda oss av kan vara en väl fungerande metod när man vill undersöka något noggrant. Tyvärr tror vi nu i efterhand att denna metod kanske inte var den mest lämpliga för oss. Detta på grund av att personalen på

avdelningen inte var så positivt inställda till denna undersökning som de utgav sig för att vara då vi upprättade en kontakt. Detta märkte vi genom ovilja vid intervju situationerna, våra observationer samt med hjälp av insamling av oss utsända enkäter. Dessa enkäter är därför inte redovisade då det endast inkom mindre än en tredjedel av dessa. Resultatet av de enkäter som kom in ansåg vi inte ge en rättvis bild av hur föräldrarna upplever profileringen. Vi valde dock att fortsätta på denna förskola då vi fann att det inte var som vi trodde med initieringen av profileringen och därför fick vi ett annorlunda uppslag till undersökningen.

Sammanfattning

Profilering i förskolan är idag ett fenomen som håller på att stärka sin position inom förskoleverksamheten. Dock är det ett så pass nytt fenomen att profileringar fortfarande håller på att ta sin egentliga form. Problemformuleringen har i denna undersökning vinklats mot att undersöka hur arbetet bedrivs på en profilerad förskola beroende på vem som initierat profileringen.

En fallstudie har gjorts inom ämnet och där framkom att initieringen av profileringen bör komma från personalen för att det ska ge ett så gynnsamt utgångsläge som möjligt. Resultatet av fallstudien är att när personalen inte får vara delaktiga i beslut som rör deras arbetssituation uppstår det osäkerhet och undringar om vad som ska förekomma i verksamheten.

En slutsats i denna undersökning är således att när det ska ske större förändringar inom organisationen i detta fall förskolan, skall personalen förstå innebörden och veta nödvändigheten med sitt arbete.

Referenser

- Agardh, K. (1990) *Nya vägar inom barnomsorgen*. Malmö: Institutionen för pedagogik och specialmetodik Lärarhögskolan Lunds universitet.
- Agardh, K. (1995) *Behöver förskolan marknadsanpassas. En marknadsanalys av förskolor i Lunds kommun*. Malmö: Institutionen för pedagogik och specialmetodik Lärarhögskolan Lunds universitet.
- Andersson, B-E. (1986) *Utvecklingsekologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Andersson, C. (1994) *Organisationsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Angelöw, B. (1991) *Det goda förändringsarbetet – om individ och organisation i förändring*. Studentlitteratur: Lund
- Augustinsson, S. & Brynolf, M. (2009). *Rektors ledarskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Carlgren, I. (red.) 1999 *Miljöer för lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2000) *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Erlandsson, A. (2005) *Det följdriktiga flockbeteendet- en studie om profilering på arbetsmarknaden*. Växjö universitet: Akademisk avhandling för filosofie doktorsexamen vid Ekonomihögskolan.
- Fagerli, O. Lillemyr, O. & Søbstad, F. (2001) *Vad är förskolepedagogik?* Lund: Studentlitteratur.
- Gedin i Gedin, M. & Sjöblom, Y. (1995) *Från Frøbels gåvor till Reggios regnbåge. Kapitel: Barnet är mänsklighetens andra pol*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.
- Haug, P. (2003) *Om kvalitet i förskolan*. Stockholm: Fritzes.
- Hjalmarson, L. (1991) *Den nya barnomsorgen*. Stockholm: Svenska kommunförbundets förlag.
- Jansson, S. (1989) *Första boken. 19snabblektioner i reklam och marknadsföring*. Särö: Business Books.
- Johansson, G. & Åstedt, I-B. (1996) *Förskolans utveckling - fakta och funderingar*. Stockholm: HLS Förlag.
- Lillemyr, O. (2002) *Lek- upplevelse- lärande i förskola och skola*. Stockholm: Liber AB.
- Lind, U. (2001) *Positioner i svensk barnpedagogisk forskning*. Stockholm: Liber.

- Lindholm, Y. (2012) *Den bångstyriga skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Merriam, S. (1994) *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Norén, L. (2003) *Valfrihet till varje pris- Om design av kundvalsmarknader inom skola och barnomsorg*. Göteborg: Bokförlaget BAS.
- Patel, R. & Davidson, B. (1994) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Richardson, G. (2004) *Svensk utbildningshistoria Skola och samhälle förr och nu*. Lund: Studentlitteratur.
- Sjöblom i Gedin, M. & Sjöblom, Y. (1995) *Från Fröbels gåvor till Reggios regnbåge. Kaptiel Waldorfpedagogiken*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.
- Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. Stockholm: CE Fritzes.
- Stenmalm Sjöblom, L. & Johansson, I. (1992) *Förskolan kunskap – kompetens – kvalitet*. Stockholm: Almqvist & Wiksell förlag.
- Wilson, F. (2000) *Organisation, arbete och ledning*. Stockholm: Liber.
- Kvinnohistoriska samlingarna. (2002) Göteborgs Universitetsbibliotek. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.ub.gu.se/kvinn/fragelada/2002/alva.xml> [Läst 2007-01-14]
- Keyes, C. (2004) Parent-Teacher Partnerships: A Theoretical Approach for Teachers
[Elektronisk] Tillgänglig <http://ceep.crc.uiuc.edu/pubs/katzsym/keyes2.gif> [Läst 2007-01-17]
- Rösstad, L. (2004) Montessori förbundet [Elektronisk] Tillgänglig:
http://www.montessoriforbundet.a.se/tidningen/6_2004/kvinnafore.asp [Läst 2007-01-21]
- Forskningsetiska principer. (2002) Vetenskapsrådet [Elektronisk] Tillgänglig:
http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf [Läst 2013-04-20]

